യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 41✓

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ക്ഷീരോദ-കുക്ഷി-തു+ല്യാഭിഃശ് ശീതലാ-മല-ദീപ്തിഭിഃ .
തവോ+ക്തിഭിർ/വിചിത്രാഭിർ/ഗമ്ഭീരാ/ഭിരിവാ-ഭിതഃ .. 1

ക്ഷണ-മാ+ന്ധ്യ/മിവാപ്/നോമി+ ക്ഷണംയ് യാമി+ പ്രകാശതാമ് .
ശാന്താത-പലവഃഫ്+ പ്രാവൃഡ്/ലോലാ+ഭ്ര ഇവ വാസരഃ .. 2

അനന്ത+സ്യാ+പ്ര-മേയസ്യ സർവസ്യൈ/കസ്യ ഭാസ്വതഃ .
അനസ്ത-മിത-സാരസ്യ കലനാ കഥമാ-ഗതാ .. 3

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

യഥാ-ഭൂതാർഥ-വാക്യാർഥാഃസ് സർവാ ഏവ മമോക്തയഃ .
നാസ-മർഥാ വിരൂപാർഥാഃഫ് പൂർവാപര-വിരോ/ധദാഃ .. 4

ജ്ഞാന-ദൃഷ്ടൗ/+ പ്രസന്നായാം പ്രബോധേ വിതതോ-ദയേ .
യഥാവജ്-ജ്ഞാസ്യസി+ സ്വസ്ഥോ/ മദ്വാഗ്/ദൃഷ്ടി-ബലാബലമ് .. 5

ഉപദേ+ശ്യോപ-ദേശാർഥം/ ശാസ്ത്രാർഥ+പ്രതിപത്തയേ .
ശബ്ദാർഥ-വാക്യ-രചനാ+ഭ്രമോ/ മാ തന്മയോ ഭവ .. 6

യദാ പുരാ+ ജ്ഞാസ്യസി തത്-സത്യ-മത്യന്ത-നിർമലമ്.
വാച്യ-വാചക-ശബ്ദാർഥ/ഭേദംൻ ത്യ+ക്ഷ്യസി വൈ തദാ .. 7

ഭേദ-കൃദ്വാക്/പ്രപഞ്ചോ∫യ-മുപദേ+ശ്യേഷു കല്പിതഃ .
ഉപദേ+ശ്യോപ-ദേശാർഥം/ ശാസ്ത്രാർഥ+പ്രതിപത്തയേ .. 8

ശബ്ദാർഥ-വാക്/പ്രപഞ്ചോ∫യ/മുപ-ദേശേഷു കല്പിതഃ .
സദാ∫+ജ്ഞേഷു ന തജ്-ജ്ഞേഷു/ വിദ്യതേ പാരമാർഥികഃ .. 9

കലനാ-മല-മോഹാദി കിംഞ്ച് ചിന്നാ+ത്മനി വിദ്യതേ .
നീരാഗം ബ്രഹ്മ പരമംൻ തദേവേദംഞ്ച് ജഗത്-സ്ഥിതമ് .. 10

ഏത+ദ്വിചിത്ര-രൂപാഭി+(ർ-യു)ക്തിഭിർ/ബഹുശഃഫ് പുനഃ .
വിസ്തരേ/ണൈവ വക്തവ്യം/ സിദ്ധാന്താ-വസരേ∫നഘ .. 11

വാക്പ്രപഞ്ചംവ് വിനാ+ ത്വേത/ദജ്ഞാന-മതുലംൻ തമഃ .
ഭേത്തു-മന്യോന്യ-മുദിതംയ് യത്നംങ്ക് കർതുംൻ ന ശക്യതേ .. 12

അവിദ്യ-യൈ/വോത്തമയാ+ സ്വാത്മനാ-ശോദ്യമേ+ച്ഛയാ .
വിദ്യാ സാ+ പ്രാർഥ്യതേ രാമ/ സർവ-ദോഷാപ-ഹാരിണീ .. 13

ശാമ്യതി+ ഹ്യസ്ത്ര-മസ്ത്രേണ മലേന+ ക്ഷാല്യതേ മലഃ .
ശമംവ് വിഷം വിഷേ-ണൈതി രിപുണാ ഹ+ന്യതേ രിപുഃ .. 14

ഈദൃശീ രാമ മായേയംയ്/ യാംസ്വ-നാശേന ഹർഷദാ .
ന ല+ക്ഷ്യതേ+ സ്വഭാവോ/സ്യാഃഫ് പ്രേക്ഷ്യ-മാണൈവ നശ്യതി .. 15

വിവേക-മാച്ഛാ-ദയതി ജഗന്തി ജനയ+ത്യലമ് .
നച വിജ്ഞാ-യതേ കൈഷാ പ+ശ്യാ+ശ്ചര്യ-മിദംഞ്ച് ജഗത് .. 16

അ+പ്രേക്ഷ്യ-മാണാ+ സ്ഫുരതി+ പ്രേക്ഷിതാ സു വിന+ശ്യതി .
മായേയ-മപരിജ്ഞായ-മാന-രൂപൈവ വൽഗതി .. 17

അഹോ നു ഖലു ചിത്രേയം/ മായാ സംസാര-ബന്ധനീ .
അസത്യേ/വാതി-സത്യേവ+ സ്വ+ജ്ഞാനംവ് വിഹിതംൻ തയാ .. 18

അ+ത്യ-ഭിന്നപദേ തസ്മിംസ്/ത+ന്വാനാ ഭേദ-മാതതമ് .
സംസാര-മായാ യേനാസൗ തേനാസൗ പുരുഷോത്തമഃ .. 19

നാസ്-ത്യേഷാ പരമാർഥേ ന+ ത്വേവം/ ഭാവന-യേ+ദ്ധയാ .
ജ്ഞോ ഭൂത്വാ ജ്ഞേയ-സംപ്രാപ്തോ+
ജ്ഞാസ്യ+(സി-അ)+സ്യാസ്ത്വ-മാശയമ് .. 20

യാവത്തു ന+ പ്രബുദ്ധ+സ്ത്വംൻ താവന്മ(ദ്-വ)ചസൈവ തേ .
നിശ്ചയോ ഭവതൂ+ദ്ദാമോ നാസ്ത്യ-വിദ്യേതി നിശ്ചലഃ .. 21

യദിദംൻ ദൃശ്യതാംയ് യാതം/ മാനസം മനനം മഹത് .
അസ+ന്മാത്ര-മിദംയ് യസ്മാൻ-മനോ-മാത്ര-വിജൃമ്ഭിതമ് .. 22

സത്തദ്/ബ്ര+ഹ്മേതി യസ്യാന്തർ/നിശ്ചയഃസ് സോ/പി മോക്ഷഭാക് .
ചലാചലാ-കൃതിര്യാ യാ/ ദൃഷ്ടിരാ-വദ്ധ-ഭാവനാ .. 23

സാ സമഗ്ര-ജഗദ്-ഭൂത/ഖഗ-ബന്ധന-വാഗുരാ .
യഃസ് സ്വപ്ന-ഭൂമിവദ്/ഭ്രാന്ത-മസത്-സദ്ഹ്യേക-നിശ്ചയഃ .. 24

ജഗത്/പശ്യത്യ/സക്താത്മാ ന സ ദുഃഖേ നിമ+ജ്ജതി .
യസ്യൈ-താസ്വ+സ്വരൂപാസു/ ഭാവനാ+ സ്വാത്മ-ഭാവനാ .. 25

അ+സ്വ-രൂപസ്യ ത+സ്യാപി സാ+ഹ്യ-വിദ്യൈവ വിദ്യതേ .
വികാരിതാ-ദയോ ദോഷാ ന കേചന മഹാത്മനി .. 26

പരമാത്മനി വിദ്യ+ന്തേ പയസീ-വേഹ പാംസവഃ .
ഭാവനാ-ശബ്ദ-ശബ്ദാർഥ-രഞ്ജനേയംഞ്ച് ജഗദ്ഗതാ .. 27

വ്യവഹാരാർഥ-മുത്പന്നാ+ വ്യതിരിക്താ ച നാത്മനഃ .
അനേന+ വ്യവഹാരേണ വിനൈതാഃശ് ശാസ്ത്ര-ദൃഷ്ടയഃ .. 28

സംസ്ഥിതിംൻ നാധി-ഗച്ഛന്തി പടാ ഇവ വിത+ന്തവഃ .
ഉഹ്യമാനോ+ ഹ്യവിദ്യായാ-മാത്മാ നേഹോപ-ല+ക്ഷ്യതേ .. 29

ആത്മ+ജ്ഞാനാ-ദൃതേ തച്ച/ ശാസ്ത്രാർ/ഥാത്-സമ-വാപ്യതേ .
അവിദ്യാ-സരിതഃഫ് പാര/മാത്മ-ലാഭാ-ദൃതേ കില .. 30

രാമ നാസാ+ദ്യതേ തദ്ധി പദ-മക്ഷയ-മുച്യതേ .
യതഃഖ്-കുത+ശ്ചിജ്ജാ-തേയ/മവിദ്യാ മല-ദായിനീ .. 31

നൂനം സ്ഥിതി-മുപായാതാ സമാസാദ്യ പദം സ്ഥിതാ .
കുതോ ജാതേയ-മിതി തേ/ രാമ മാസ്തു വിചാരണാ .. 32

ഇമാംങ്ങ് കഥമഹം/ ഹ+ന്മീ/+ത്യേഷാ ത്യേ/സ്തു വിചാരണാ .
അസ്തംങ്ങ് ഗതായാംങ്ങ് ക്ഷീണായാ-മസ്യാംഞ്ഞ്. ജ്ഞാസ്യസി രാഘവ .. 33

യത ഏഷാ യഥാ ചൈഷാ യഥാ നഷ്ടേത്യ-ഖണ്ഡിതമ് .
വസ്തുതഃഖ് കില നാസ്ത്യേഷാ വിഭാ+ത്യേഷാ ന വേക്ഷിതാ .. 34

അസതോ+ ഭ്രാന്തതാ സത്യ-രൂപാംഞ്ഞ് ജാനാതു കഃഖ് കുതഃ .
ജാതേയം പ്രൗഢിമാ-പന്നാ ദോഷായൈ/വാതതാ-കൃതിഃ .. 35

ബലാത്/+പ്രണാശയ+ ത്വേനാം പരിജ്ഞാ+സ്യസി വൈ തതഃ .
അപി ശൂരാ അതി+പ്രാജ്ഞാസ്/തേ ന സന്തി ജഗത്ത്രയേ .. 36

അവിദ്യയാ യേ പുരുഷാ/ ന നാമ വിവശീ-കൃതാഃ .
തദസ്യാ രോഗ-ശീലായാ യ+ന്തംങ്ങ് കുരു വിനാശനേ .. 37

യഥൈഷാ ജന്മ-ദുഃഖേഷു/ ന ഭൂയസ്ത്വാംൻ നിയോ+ക്ഷ്യതി .
സർവാപദാ-മേക-സഖീ-മജ്ഞാന-തരു-മഞ്ജരീമ് .
അനർഥ-സാർഥ-ജനനീ-മവിദ്യാ-മല-മുദ്ധര .. 38

ഭയ-വിഷാദ-ദുരാധി-വിപത്-പ്രദാം
ഹൃദയ-മോഹ-മഹാ-പടലാംങ്ങ്-കുരാമ് .
ഭൃശമ-പാസ്യ കുദൃഷ്ടി-മിമാം ബലാദ്-
ഭവ ഭവാർണവ-പാര-മുപാഗതഃ .. 39

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു+
സ്ഥിതിപ്രകരണേ അവിദ്യാ-കഥനംൻ നാമൈക-ചത്വാരിശഃസ് സർഗഃ .. 41 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
18.10.2023